

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Europos Parlamento ir Tarybos pasiūlymo dėl direktyvos dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų

(COM(2011) 895 final – 2011/0439 (COD)),

Europos Parlamento ir Tarybos pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų

(COM(2011) 896 final – 2011/0438 (COD)),

Europos Parlamento ir Tarybos pasiūlymo dėl direktyvos dėl koncesijos sutarčių skyrimo

(COM(2011) 897 final – 2011/0437 (COD))

(2012/C 191/16)

Pranešėjas **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

Europos Parlamentas, 2012 m. sausio 19 d., ir Taryba, 2012 m. vasario 10 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 53 straipsnio 1 dalimi, 62 ir 114 straipsniais, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Europos Parlamento ir Tarybos pasiūlymo dėl direktyvos dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų

COM(2011) 895 final – 2011/0439 (COD).

Europos Parlamentas, 2012 m. sausio 17 d., ir Taryba, 2012 m. vasario 10 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 53 straipsnio 1 dalimi, 62 ir 114 straipsniais, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Europos Parlamento ir Tarybos pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų

COM(2011) 896 final – 2011/0438 (COD).

Europos Parlamentas, 2012 m. sausio 17 d., ir Taryba, 2012 m. vasario 10 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 53 straipsnio 1 dalimi, 62 ir 114 straipsniais, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Europos Parlamento ir Tarybos pasiūlymo dėl direktyvos dėl koncesijos sutarčių skyrimo

COM(2011) 897 final – 2011/0437 (COD).

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. balandžio 17 d. priėmė savo nuomonę.

480-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. balandžio 25–26 d. (balandžio 26 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 179 nariams balsavus už, 33 – prieš ir 12 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Viešųjų pirkimų direktyvų persvarstymas yra dalis bendros programos, kurios tikslas – iš esmės modernizuoti Europos Sąjungos pirkimų sistemą, tiek bendrųjų viešųjų pirkimų, tiek subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų atveju. Savo ruožtu taip pat įtrauktas naujas pasiūlymas dėl direktyvos dėl koncesijos sutarčių skyrimo (šios sutartys iki šiol Europos lygmeniu buvo reguliuojamos tik iš dalies).

1.2 Kaip rodo balsavimo rezultatai, EESRK nuomonei INT/570 „Žaliosios knygos dėl ES viešųjų pirkimų politikos

modernizavimas. Efektyvesnės Europos viešųjų pirkimų rinkos kūrimas“ pritarė beveik visi, todėl Komitetas šioje nuomoneje turi laikytis tų pačių principų ir požiūrio, tačiau remiantis minėtu plačiu pritarimu kartu nereikia atsisakyti galimybės išplėtoti pasirinktus principus ir požiūrį atsižvelgiant į parengtus specifinius ir konkrečius pasiūlymus dėl teisės aktų.

1.3 EESRK pabrėžia, kad viešųjų pirkimų srityje svarbu atsižvelgti į strategijos „Europa 2020“ inovacijų, aplinkos apsaugos ir socialinius aspektus.

1.4 Nuomonėje be kitų įvairių tikslų konkrečiai siūloma skatinti gerinti viešųjų pirkimų kokybę ir skatinti inovacijas šioje srityje, mažinti nereikalingą biurokratinę naštą, numatyti aplinkosaugos ir socialinius aspektus (darbo vietų ir darbo sąlygų, taip pat neįgalių asmenų ir nepalankioje padėtyje esančių grupių apsaugai), raginti pasirinkti ekonomiškai naudingiausią, o ne pigiausią pasiūlymą (pigiausio pasiūlymo pasirinkimas turėtų būti išimtis, o ne taisyklė), kad būtų skatinami pažangesni ir efektyvesni viešieji pirkimai, pabrėžti didesnio profesionalumo poreikį, didinti MVĮ – įskaitant socialines įmones – dalyvavimą, kovoti su favoritizmu, sukčiavimu ir korupcija bei skatinti Europoje sudaryti tarptautinio pobūdžio viešųjų pirkimų sutartis. Siekdamas propaguoti tvarų vystymąsi EESRK pasisako už tai, kad būtų taikomas gyvavimo ciklo sąnaudų principas.

1.5 EESRK mano, kad bendros Europos pirkimų procedūros užtikrintų didesnę skaidrumą ir objektyvumą. Bet kuriuo atveju pasiūlymais kiekvienai valstybei narei suteikiama didelė administravimo laisvė pritaikyti procedūras ir priemones prie konkrečios jos padėties. Visi šie parametrai, susieti su kokybės ir profesionalumo parametrais, be jokių abejonių yra naudingi patiems piliečiams ir atitinka bendrą interesą.

1.6 Po ilgų diskusijų dėl visuotinės svarbos paslaugų (VSP) buvo padaryta išvada, kad tai yra ne viešųjų pirkimų sutartys tikraja šio žodžio prasme, bet valdžios institucijų arba jų vardu teikiamos paslaugos. EESRK primena, kad perkančiosios organizacijos yra visiškai laisvos pačios atlikti visas ar kai kurias savo užduočių arba sudaryti sutartis dėl jų atlikimo, kai tai mano esant tikslinga.

1.7 EESRK dar kartą patvirtina, kad pritaria rezervuotų sutarčių skyrimui neįgaliesiems skirtoms socialinio pobūdžio įmonėms arba socialinėms įmonėms, įdarbinančiomis nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupes, siekiant visiems piliečiams užtikrinti lygias galimybes ir padidinti socialinę integraciją.

1.8 Turi būti sugriežtintos įmonių pasiūlymuose esančios informacijos konfidencialumo taisyklės.

1.9 Technines specifikacijas galbūt reikėtų išplėsti į jas įtraukiant gamybinės ir proceso charakteristikas. Tuomet perkančiosios organizacijos galėtų paprasčiau ir skaidriau daryti svarbius pasirinkimo sprendimus propaguodamos tvarius tikslus, apimančius aplinkosauginį tvarumą, kolektyvinių sutarčių vykdymą, darbo standartus, darbo sąlygas ir tokio paties darbo užmokesčio už tą patį darbą principą.

1.10 Tuo pačiu techninių specifikacijų klausimu EESRK labai palankiai vertina tai, kad šios specifikacijos, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, turi būti rengiamos taip, kad būtų atsižvelgta į prieinamumo neįgaliesiems asmenims kriterijus ir visiems naudotojams skirtą projektą.

1.11 Kalbant apie pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų 55 straipsnio 3 dalimi nustatytus atmetimo pagrindus, teigiamas aspektas yra tas, kad perkančiosios organizacijos gali neleisti dalyvauti sutartyse dalyviams, kurie nesilaiko Sąjungos socialinės, darbo ar aplinkos srities teisės aktuose arba XI priede išvardytuose tarptautinės socialinės ir aplinkos teisės aktuose nustatytų išpareigojimų. Tačiau taip pat reikėtų aiškiai nurodyti, kadangi savaime suprantama, kad taip turėtų būti, kad dalyviams taip pat gali būti neleidžiama dalyvauti, jei nesilaiko atitinkamos valstybės narės nacionalinių socialinės, darbo arba aplinkos srities teisės aktų ir kolektyvinių sutarčių, galiojančių ten, kur vykdomas darbas, teikiamos paslaugos arba vykdomas tiekimas. Bet kuriuo atveju EESRK mano, kad atmetimas dėl tokių priežasčių turėtų būti privalomas.

1.12 Kaip jau buvo nurodyta ankstesnėje EESRK nuomonėje INT/570, pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų 57 straipsnyje dalyviui reikia aiškiai įpareigoti patvirtinti, kad „jie laikosi atitinkamoje valstybėje taikomų teisės aktų, susijusių su neįgalių asmenų integracija į darbo rinką, pavyzdžiui, prievolės įdarbinti konkretų skaičių arba procentą neįgalių asmenų šalyse, kuriose nustatyta tokia teisinė prievolė“. Žinoma, to nebūtų reikalaujama šalyse, kuriose tokia prievolė nenustatyta.

1.13 Nuomonėje INT/570 taip pat buvo nurodyta, kad 1949 m. priimta TDO konvencija Nr. 94 dėl išlygų dėl darbo (Viešųjų pirkimų sutartys) šiuo metu yra privaloma dešimtyje ES valstybių narių, o kitos valstybės narės, įskaitant Airiją, sudarydamos viešųjų pirkimų sutartis šią konvenciją taiko savanoriškai. EESRK atkreipia dėmesį į šioje konvencijoje nustatytus principus ir siūlo skatinti valstybes nares ratifikuoti konvenciją ir laikytis jos principų.

1.14 EESRK mano, kad ir toliau skiriamas sutartis dominuoja ir pernelyg stropiai taikomi „mažiausių sąnaudų“ arba „mažiausios kainos“ kriterijai. Šis pernelyg stropus taikymas trukdo diegti inovacijas ir siekti geresnės kokybės ir geresnio kokybės ir kainos santykio atsižvelgiant į strategijos „Europa 2020“ reikalavimus, ir jis nebūtinai užtikrina didesnę vertę. Todėl mažiausios kainos kriterijus visada turėtų būti taikomas kaip išimtis, o ne taisyklė.

1.15 EESRK mano, kad turi būti griežtinamos nuostatos dėl subrangos. Dėl daugybės subrangos lygių yra sunku užtikrinti kolektyvinių sutarčių vykdymą, darbo sąlygų ir sveikatos bei saugos procedūrų laikymąsi. Valdžios institucijoms turėtų būti suteikta didesnė veiksmų laisvė, kad jos galėtų siekti, kad vykdydamos sutartis būtų įgyvendinami socialiniai, aplinkosaugos ir kokybės tikslai. Visa su pagrindiniais subrangovais susijusi informacija turėtų būti pateikiama prieš skiriant sutartį, o valdžios institucija turėtų konkrečiai nurodyti visų subjektų pareigas ir išpareigojimus ir, kad būtų užtikrinta veiksminga sutarties stebėseną ir kontrolę. Turėtų būti sukurti mechanizmai, kurie leistų valdžios institucijoms vetuoti ir atimesti tam tikrus subrangovus, jeigu kyla pagrįstus abejonių.

1.16 EESRK pasisako už tai, kad paslaugos ir toliau būtų skirstomos į A ir B paslaugas, jeigu bus išsaugotas teisinis tikrumas ir numatyta tarptautinių sutarčių dėl B paslaugų išplėtimo galimybė. Jau nuomonėje INT/570 Komitetas rekomendavo Komisijai periodiškai peržiūrėti B paslaugų sąrašą ir išanalizuoti, ar kai kurios iš B paslaugų negalėtų suteikiant pranašumą būti priskirtos A paslaugoms. Bet kuriuo atveju EESRK reiškia susirūpinimą dėl įvairių viešųjų paslaugų sutarčių, anksčiau buvusių B paslaugų sąrašė, o dabar išbrauktų iš XVI ir XVII priedų ir, atitinkamai, iš pasiūlymų. Minėtuose prieduose išvardytos paslaugos, kurių atveju taikoma abiejų pasiūlymų 74–76 ar 84–86 straipsniais nustatyta procedūra. Kita vertus, EESRK mano, kad nuorodą į religines paslaugas ir profesinių sąjungų teikiamas paslaugas, kuri šiuo metu yra pasiūlymų XVI ir XVII prieduose, reikėtų išbraukti.

1.17 EESRK pastebi, kad vis dar išlieka daug abejonių dėl poreikio priimti ES direktyvą dėl koncesijos sutarčių skyrimo ir primena 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl viešųjų pirkimų modernizavimo (2011/2048 (INI)), kurioje ši institucija teigė, kad „teisės akto dėl paslaugų koncesijų pasiūlymas pasiteisintų tik tuo atveju, jei jis padėtų pašalinti vidaus rinkos veikimo iškraipymus; pabrėžia, kad iki šiol nebuvo nustatytas nė vienas tokio pobūdžio iškraipymas“. Prieš toliau plėtojant šiuos pasiūlymus, EESRK ragina atlikti dar vieną išsamesnį ir visapusišką poveikio vertinimą.

1.18 EESRK mano, kad visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms dažnai taikomos konkrečios ES ir nacionalinės taisyklės, kurių tikslas – užtikrinti jų prieinamumą, įperkamumą ir kokybę, kartu garantuojant vienodas sąlygas ir visuotinį prieinamumą, vartotojų saugumą ir teises, ir šios taisyklės turėtų būti įtvirtintos ir užtikrintos šiuo pasiūlymu. Laikantis prie Lisabonos sutarties pridėdamo Protokolo dėl bendrus interesus tenkinančių paslaugų, nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos ir toliau turi turėti didelę veiksmų laisvę priimti sprendimus dėl tokių paslaugų organizavimo būdų ir teikimo ir nustatyti šių paslaugų ypatybes, kad jomis būtų siekiama jų bendrą interesą atitinkančių tikslų.

1.19 Valdžios institucijos turi teisingai pasirinkti vykdyti viešųjų pirkimų sutartis *in-house* (savo jėgomis) arba bendradarbiaudamos su kitomis valdžios institucijomis, kaip pripažįstama Europos Sutartyse ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje, ir laikytis skaidrumo principų.

1.20 EESRK pasisako už tai, kad valstybėse narėse būtų kuriami nacionalinės priežiūros mechanizmai, skirti vešiesiems pirkimams vykdyti ir stebėti.

2. Bendra nuomonė dėl Europos Komisijos pasiūlymų

2.1 Valdžios institucijos kasmet apie 18 proc. BVP išleidžia prekėms, paslaugoms ir darbams. Atsižvelgiant į dabartinius biudžeto apribojimus, viešųjų pirkimų politika turi užtikrinti optimalų šių lėšų panaudojimą, kad būtų skatinamas augimas ir darbo vietų kūrimas ir taip būtų prisidėta prie strategijoje „Europa 2020“ nustatytų tikslų įgyvendinimo.

2.2 Dabartinė viešųjų pirkimų direktyvų karta – tai ilgos raidos, prasidėjusios 1971 m. priėmus Direktyvą 71/305/EEB⁽¹⁾, rezultatas. Atlikus išsamų ekonominį vertinimą paaiškėjo, kad viešųjų pirkimų direktyvų tikslai iš esmės pasiekti. Tačiau norint pasiekti socialinio ir aplinkos tvarumo tikslų vis dar reikalinga didelė pažanga. Šios direktyvos iš tikrųjų prisidėjo prie skaidrumo didinimo, didesnės konkurencijos ir mažesnių kainų, tačiau dėmesį taip pat reikia atkreipti į darbo vietas, darbo užmokestį ir darbo sąlygas, kad nebūtų pakenkta strategijoje „Europa 2020“ numatytiems augimo ir darbo vietų kūrimo tikslams ir Lisabonos sutartyje nustatytiems įvairiuose sektoriuose taikomiems socialiniams ir aplinkosaugos reikalavimams.

2.3 EESRK taip pat nori atkreipti dėmesį į galimybę šioje srityje išnagrinėti ekonomiškai priklausomų savarankiškai dirbančių asmenų potencialą ar svarbą⁽²⁾.

2.4 Suinteresuotieji subjektai ragino persvarstyti viešųjų pirkimų direktyvas, kad taisyklės būtų supaprastintos, taptų efektyvesnės bei veiksmingesnės ir būtų geriau pritaikytos prie kintančių politinių, socialinių ir ekonominių aplinkybių.

2.5 Viešųjų pirkimų direktyvų persvarstymas yra dalis bendros programos, kurios tikslas – iš esmės modernizuoti Europos Sąjungos pirkimų sistemą, tiek bendrųjų viešųjų pirkimų, tiek subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų atveju. Viešųjų pirkimų teisės aktų reforma yra viena iš dvylikos pagal 2011 m. balandžio mėn. Komisijos priimtą komunikatą „Bendrosios rinkos aktas. Dvylika svertų augimui skatinti ir pasitikėjimui stiprinti“ planuojamų įgyvendinti priemonių.

2.6 Savo ruožtu taip pat įtrauktas naujas pasiūlymas dėl direktyvos dėl koncesijos sutarčių skyrimo (šios sutartys iki šiol Europos lygmeniu buvo iš dalies reguliuojamos antrine teise). Tačiau įvairios organizacijos, tiek darbdavių organizacijos, tiek profesinės sąjungos, ir įvairūs politiniai veikėjai bei valdžios institucijos jau parodė aiškų nepritimą šiam pasiūlymui, kadangi abejoja, kad juo bus užtikrintas didesnis teisinis tikrumas ir jame bus deramai atsižvelgta į valdžios institucijų vaidmenį priimant sprendimus remiantis joms suteiktais įgaliojimais, įtvirtintais ES sutartyse.

2.7 Kalbant apskritai apie viešuosius pirkimus ir koncesijų sutartis, EESRK džiaugiasi, kad Komisija atsižvelgė į specifinį socialinių paslaugų pobūdį ir pasiūlė supaprastintą procedūrą. Tačiau apgailestauja, kad „viešieji pirkimai“ ir „koncesija“ vis dar aiškiai neatskirti nuo kitų viešųjų užduočių, ypač socialinių,

(1) OL L 185, 1971 8 16, p. 5, EESRK nuomonė, OL 63, 1965 4 13, p. 929.

(2) OL C 18, 2011 1 19, p. 44–52.

vykdymo būdų. Todėl EESRK siūlo į abi direktyvas įterpti tokio turinio pakeitimus: „valstybių narių procedūros, pagal kurias visi iš anksto nustatytas teisinės sąlygas atitinkantys paslaugų teikėjai (nepaisant jų teisinio statuso) laikydamiesi skaidrumo ir nediskriminavimo principų gali teikti paslaugas, nebus laikomos paslaugų koncesijomis arba viešųjų pirkimų sutartimis“.

3. EESRK nuomonė INT/570 „Efektyvesnės Europos viešųjų pirkimų rinkos kūrimas“

3.1 Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2011 m. sausio 27 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl „Žaliosios knygos dėl ES viešųjų pirkimų politikos modernizavimo. Efektyvesnės Europos viešųjų pirkimų rinkos kūrimas“ COM(2011) 15 final.

3.2 Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2011 m. birželio 23 d. priėmė savo nuomonę.

3.3 2011 m. liepos 13 d. plenarinėje sesijoje Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 164 nariams balsavus už, 1 – prieš ir 4 susilaikius, priėmė nuomonę INT/570 dėl minėtos žaliosios knygos.

3.4 Kaip rodo balsavimo rezultatai, šiai nuomonei pritarė beveik visi, todėl Komitetas šioje naujoje nuomonėje turi laikytis tų pačių principų ir požiūrio visų pirma todėl, kad per tą laiką neįvyko nieko, dėl ko reiktų juos pakeisti, ir, antra, todėl, kad pageidautina išsaugoti tą pačią daugumą ir bendradarbiavimo dvasią, kuria vadovaudamiesi beveik visi Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nariai pritarė ankstesnei nuomonei. Tačiau remiantis minėtu plačiu pritarimu kartu nereikia atsakyti galimybės išplėtoti pasirinktus principus ir požiūrius atsižvelgiant į parengtus specifinius ir konkrečius pasiūlymus dėl teisės aktų.

3.5 Nuomonėje INT/570 EESRK palankiai įvertino žaliaja knyga Komisijos pradėtą diskusiją, kurios tikslas – modernizuoti ES viešųjų pirkimų politiką, kad ji taptų veiksmingesnė geriau veikiančios, novatoriškesnės, ekologiškesnės ir socialinių požiūriu stipresnės rinkos sąlygomis.

3.6 Nuomonėje be kitų įvairių tikslų konkrečiai siūloma skatinti viešųjų pirkimų kokybę ir inovacijas šioje srityje, mažinti nereikalingą biurokratinę naštą, numatyti aplinkosaugos ir socialinius aspektus (darbo vietų ir darbo sąlygų, taip pat neįgalių asmenų ir nepalankioje padėtyje esančių grupių apsaugai), raginti pasirinkti ekonomiškai naudingiausią, o ne pigiausią pasiūlymą, kad būtų skatinami pažangesni ir efektyvesni viešieji pirkimai, pabrėžti didesnio profesionalumo poreikį, plėtoti MVĮ,

įskaitant socialines įmones, dalyvavimą, kovoti su favoritizmu, sukčiavimu ir korupcija bei skatinti Europoje sudaryti tarptautinio pobūdžio viešųjų pirkimų sutartis.

4. Pasiūlymas dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų (COM(2011) 896 final) ir Pasiūlymas dėl direktyvos dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų (COM(2011) 895 final)

4.1 Siūlomos reformos tikslas – visapusiškai modernizuoti dabartines priemones ir instrumentus, kad jie geriau atitiktų kintančias politines, socialines ir ekonomines aplinkybes. Tuo tikslu buvo nuspręsta, kad reikia, remiantis ES sutartimis, parengti dvi skirtingas direktyvas: vieną dėl viešųjų pirkimų ir kitą atskirą – dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų.

4.2 Europos Komisijos reforma siekiama dviejų papildomų tikslų:

— didinti viešųjų išlaidų efektyvumą siekiant užtikrinti geriausius įmanomus pirkimų rezultatus pagal kokybės ir kainos santykį. Tai visų pirma reiškia dabartinių viešųjų pirkimų taisyklių supaprastinimą. Supaprastintos ir efektyvesnės procedūros bus naudingos visiems ūkio subjektams ir padės dalyvauti MVĮ bei tarptautiniams tiekėjams;

— leisti pirkėjams geriau pasinaudoti viešaisiais pirkimais siekiant bendrų visuomeninių tikslų, pavyzdžiui, aplinkos apsaugos, didesnio išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo, kovos su klimato kaita, naujovių, užimtumo ir socialinės įtraukties skatinimo ir kuo geriausių aukštos kokybės socialinių paslaugų teikimo sąlygų užtikrinimo.

4.3 EESRK mano, kad bendros Europos Sąjungos mastu pirkimų procedūros užtikrintų didesnę skaidrumą ir objektyvumą ir kartu leistų įveikti su sutarčių skyrimu susijusį favoritizmą. Bet kuriuo atveju pasiūlymais kiekvienai valstybei narei suteikiama didelė administravimo laisvė pritaikyti procedūras ir priemones prie konkrečios jos padėties. Visi šie parametrai, susieti su kokybės ir profesionalumo parametrais, be jokių abejonių yra naudingi patiems piliečiams ir atitinka bendrą interesą.

4.4 Sąvoka „viešosios teisės reglamentuojamos organizacijos“ nėra aiški. Abiejų pasiūlymų dėl direktyvų (dėl viešųjų pirkimų ir dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų) 2 straipsnyje esanti sąvoka „viešosios teisės reglamentuojamos organizacijos“ turi būti paaiškinta išsamiau.

4.5 EESRK mano, kad pasiūlymų 4 ir 12 straipsniuose nustatytos abiejų direktyvų taikymo ribos yra tinkamos.

4.6 Po ilgų diskusijų dėl visuotinės svarbos paslaugų (VSP) buvo padaryta išvada, kad tai yra ne viešųjų pirkimų sutartys tikrąja šio žodžio prasme, bet valdžios institucijų arba jų vardu teikiamos paslaugos. EESRK primena, kad perkančiosios organizacijos yra visiškai laisvos pačios atlikti visas ar kai kurias savo užduočių arba sudaryti sutartis dėl jų atlikimo, kai tai mano esant tikslinga. Taip pat reikia atsižvelgti į valstybių narių sistemas, kuriose laikomasi ES pirminėje teisėje nustatytų vienodų sąlygų, nediskriminavimo ir skaidrumo principų ir kuriose numatyta visuotinė teisė pasinaudoti galimybe teikti paslaugas. Todėl pačios visuotinės svarbos paslaugos⁽³⁾ neturėtų patekti į direktyvos taikymo sritį, nors ji turėtų būti aiškiai taikoma visais atvejais perkančiajai organizacijai arba jos vardu samdant rangovus arba skiriant su ranga susijusią sutartį.

SESV 14 straipsnyje ir protokole Nr. 26 dėl bendrus interesus tenkinančių paslaugų pripažįstamas viešųjų paslaugų specifinis pobūdis ir svarba, taip pat tai, kad nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos turi didelę veiksmų laisvę pačios nuspręsti, kaip teikti šias paslaugas, kaip paskirstyti atsakomybę už jų teikimą ir kaip jas organizuoti. Tai galioja ir tuo atveju, kai paslaugas teikia pati valdžios institucija arba jos teikiamos bendradarbiaujant viešojo sektoriaus subjektams. Labai svarbu užtikrinti aukštą kokybę, saugos ir ekonominio prieinamumo lygį, vienodas sąlygas ir visuotinio prieinamumo bei vartotojų teisių propagavimą. Šių principų turi būti laikomasi visuose pasiūlymuose dėl direktyvų, susijusių su viešaisiais pirkimais.

4.7 Direktyvose neturėtų būti nurodoma, ką perkančioji organizacija turėtų ar neturėtų įsigyti arba patikėti rangovams, o tik nustatomos minėto įsigijimo arba rangovų samdymo procedūros. EESRK mano, kad ši veiksmų laisvė neturėtų būti ribojama. Bet kuriuo atveju tai turi būti daroma laikantis skaidrumo ir proporcingumo principų, nesudarant sąlygų piktnaudžiavimui arba nesąžiningai veiklai.

4.8 Valdžios institucijos turi teisingai pasirinkti vykdyti viešųjų pirkimų sutartis *in-house* (savo jėgomis) arba bendradarbiaudamos su kitomis valdžios institucijomis, kaip pripažįstama Europos Sutartyse ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje, ir laikytis skaidrumo principų.

4.9 Abiejų pasiūlymų dėl direktyvų 16 ir 30 straipsniuose nustatytos tinkamos bendrosios taisyklės, taikomos ūkio subjektams, nes jos palengvina MVĮ dalyvavimą, kurios visais atvejais privalo laikytis socialinių ir aplinkosaugos standartų.

4.10 EESRK dar kartą patvirtina, kaip jau nurodė nuomoneje INT/570, kad pritaria rezervuotų sutarčių skyrimui neigaliesiems skirtoms socialinio pobūdžio įmonėms siekiant visiems piliečiams užtikrinti lygias galimybes ir padidinti socialinę integraciją. EESRK nurodo, kad pasiūlymų 17 ir 31 straipsniais išplėsta

Direktyvos 2004/18/EB 28 konstatuojamojoje dalyje ir 19 straipsnyje numatyta taikymo sritis į ją įtraukiant nepalankioje padėtyje esančius asmenis. Šiuo atveju EESRK siūlo pasiūlymuose tuos du aspektus atskirti taip: „Valstybės narės gali rezervuoti teisę dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose:

- a) socialinio pobūdžio įmonėms arba numatyti, kad sutartys bus vykdomos pagal socialinio pobūdžio įdarbinimo programą, jeigu dauguma darbuotojų yra neigalieji, kurie dėl jų negalios pobūdžio arba sunkumo negali vykdyti profesinės veiklos įprastomis sąlygomis arba negali lengvai įsidarbinti įprastoje darbo rinkoje,
- b) socialinėms įmonėms arba programoms, kurių pagrindinis tikslas yra nepalankioje padėtyje esančių darbuotojų socialinė ir profesinė integracija, jeigu daugiau kaip 30 proc. tokių ūkio subjektų ar programų darbuotojų yra nepalankioje padėtyje esantys asmenys. Kvietime dalyvauti konkurse daroma nuoroda į šią nuostatą“.

Be to, EESRK mano, kad pasiūlymuose reikėtų aiškiai numatyti privalomą tam tikro skaičiaus arba procentinės dalies tokių sutarčių skyrimą tose valstybėse narėse, kuriose tai pateisinama, pavyzdžiui, jeigu yra didelis skaičius galinčių dirbti tačiau nedirbančių neigaliųjų.

4.11 Bet kuriuo atveju EESRK mano, jog į pasiūlymus turėtų būti įtraukta rezervuotoms sutartims taikoma nuostata, nurodanti, kad minėtas socialinio pobūdžio įmonės ir ūkio subjektus, kurių pagrindinis tikslas – socialinė ir profesinė neigalių arba nepalankioje padėtyje esančių darbuotojų integracija, „turi skatinti ir kontroliuoti visų pirma ne pelno siekiantys subjektai“, nes tai dar labiau pateisintų tokią privilegijuotą lengvatinę galimybę gauti vyriausybės paramą.

4.12 Abiejų pasiūlymų 18 ir 32 straipsniais nustatytos įmonių pasiūlymuose esančios informacijos konfidencialumo taisyklės turi būti sugriežtintos, ypač tais atvejais, kai taikoma konkurencinio dialogo procedūra. EESRK manymu, labai svarbu, kad perkančiosios organizacijos neatskleistų ūkio subjektų suteiktos informacijos, kuri laikoma konfidencialia, bet jos neturėtų atskleisti ir kitos pateiktos informacijos, išskyrus atvejus, kai tam yra pagrįsta priežastis. Atitinkamai perkančiosios organizacijos neturėtų naudoti tokios iš ūkio subjektų gautos informacijos ir kitose konkurso procedūrose.

4.13 Pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų 27 straipsnyje nustatytos konkurso procedūros su derybomis taisyklės yra neaiškios ir kyla pavojus, kad prisidengiant tokiomis derybomis gali išsialėti nepageidaujama praktika. Būtų geriau, jeigu ši procedūra būtų pašalinta iš pasiūlymo dėl direktyvos, o jei tai neįmanoma, bent jau reikia nustatyti aiškius kriterijus, ribojančius šios procedūros naudojimą, kad būtų išvengta bet kokių piktnaudžiavimo jai.

⁽³⁾ Žr. SESV 14 ir 106 straipsnius bei SESV protokolą Nr. 26.

4.14 Visuose konkursuose, o ypač taikant konkurencinio dialogo procedūrą, visomis aplinkybėmis turi būti užtikrinama konkurso dalyvių intelektualinės nuosavybės apsauga.

4.15 EESRK mano, kad, atsižvelgiant į pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų 28 straipsnyje nustatytos konkurencinio dialogo procedūros sudėtingumą ir paprastai šiai procedūrai sugaištamą laiką, ji turėtų būti iš esmės taikoma tik tais atvejais, kai iš tikrųjų yra tikslinga, pavyzdžiui, kaip kad nurodoma dabartinės Direktyvos 2004/18/EB 29 straipsnyje, ypač sudėtingų sutarčių atveju, kai perkančiosios organizacijos mano, jog neįmanoma skirti sutarties atviro arba riboto konkurso būdu; taip pat reikėtų išnagrinėti galimybę riboti sutarties sudarymo terminus nustatant didžiausią leistiną sutarties sudarymo terminą.

4.16 EESRK sutinka su abiejų pasiūlymų 29 ir 43 straipsniuose nustatyta inovacijų partnerystės procedūros reguliavimo tvarka, nes pernelyg griežtas reguliavimas iš tikrųjų trukdytų ją naudoti. Dėl tos pačios priežasties ši procedūra turėtų būti lankstesnė valstybės pagalbos taisyklių taikymo atžvilgiu.

4.17 Preliminariųjų susitarimų naudojimas (abiejų pasiūlymų 31 ir 45 straipsniai) neturi lemti nepagrįsto kainų mažinimo, dėl kurio galėtų nukentėti darbų, produktų arba paslaugų kokybė. Bet kuriuo atveju taip pat pripažįstama, kad tinkamas preliminariųjų susitarimų reguliavimas taip pat galėtų paskatinti siekti tvarumo ir kokybės gerinimo tikslų numačius investicijų saugumą užtikrinančias nuostatas.

4.18 Pasiūlymų 33 ir 47 straipsniuose nustatytose elektroninių aukcionų taisyklėse pernelyg dažnai pirmenybė teikiama mažiausios kainos kriterijui. Bendras jų taikymas prieštarauja atitinkamiems EESRK pasiūlymams, pateiktiems tiek šioje, tiek ankstesnėje nuomonėje INT/570. Tai taip pat gali labai pakenkti Europos įmonėms, palyginti su trečiųjų šalių įmonėmis, kurių sąnaudos yra gerokai mažesnės. Todėl organizuojant elektroninius aukcionus turėtų būti laikomasi reikiamų atsargumo priemonių.

4.19 Kaip buvo nurodyta nuomonėje INT/570, technines specifikacijas galbūt reikėtų išplėsti į jas įtraukiant gamybinės ir proceso charakteristikas. Tuomet perkančiosios organizacijos galėtų paprasčiau ir skaidriau daryti svarbius pasirinkimo sprendimus propaguodamos tvarius tikslus, apimančius aplinkosauginį tvarumą, kolektyvinių sutarčių vykdymą, darbo standartus, darbo sąlygas ir tokio paties darbo užmokesčio už tą patį darbą principą. „Zaliosios“ elektros energijos byla yra aiškus pavyzdys, kaip ir kodėl gamybos charakteristikos reikia įtraukti į technines specifikacijas, o ne vien priskirti jas sutarties vykdymo sąlygoms (žr. 2003 m. gruodžio 4 d. sprendimą, EVN prieš Austriją, C-448/01, ECR, p. I-14527).

4.20 Tuo pačiu techninių specifikacijų klausimu EESRK labai palankiai vertina tai, kad abiejų pasiūlymų 40 straipsnio 1 dalyje ir 54 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šios specifikacijos, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, turi būti rengiamos taip, kad būtų atsižvelgta į prieinamumo neįgaliesiems asmenims kriterijus ir visiems naudotojams skirtą projektą. Formuluo-

„išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus“ pakeičia Direktyvoje 2004/18/EB naudotą terminą „kiek įmanoma“ ir tai EESRK leidžia manyti, kad dabar pagrįstai primygtiniau pabrėžiama tai, kad reikalavimo techninėse specifikacijose atsižvelgti į prieinamumo kriterijus ir visiems skirtą projektą privaloma laikytis. Tačiau EESRK mano, kad norint šią prievolę aiškiai įtvirtinti taip pat reikėtų nurodyti, kad net ir minėti pagrįsti atvejai turi būti išimtimi, todėl siūlo pasiūlymų 40 ir 54 straipsniuose naudojamus terminus pakeisti į „išskyrus, išimties tvarka, tinkamai pagrįstus atvejus“.

4.21 Kalbant apie abiejų pasiūlymų 41 ir 55 straipsniuose ir atitinkamai tam pačiam klausimui skirtose 28 ir 36 konstatuojamosiose dalyse nurodytą ženklumą – taisyklės nėra visiškai nuoseklios, nes 28 ir 36 konstatuojamosiose dalyse nurodomos „perkančiosios organizacijos, norinčios pirkti darbus, prekes ar paslaugas, turinčias konkrečių aplinkosauginių, socialinių ar kitų savybių <...>“, tačiau toliau kalbant apie suinteresuotuosius subjektus minimos tik aplinkosaugos, bet ne socialinės organizacijos, kurias taip pat reikėtų nurodyti. Tą patį galima pasakyti apie 41 straipsnio 1 dalies c punkto ir 55 straipsnio 1 dalies c punkto tekstą, kuriame socialinės organizacijos ir vėl nėra paminėtos.

4.22 Pasiūlymų 41 ir 55 straipsnius taip pat būtų galima papildyti nauja dalimi, kurioje, atsižvelgiant į konkrečius šio ženklumo ypatumus ir jį reguliuojant norimus pasiekti tikslus, būtų pabrėžta, kad „perkančiosios organizacijos gali reikalauti arba pirmenybę teikti ženklumui, kuris patvirtina, kad laikomasi su socialiniu aspektu ar aplinkosauga susijusių horizontaliųjų sutarties skyrimo kriterijų, nors jie nebūtinai gali būti tiesiogiai susiję su sutarties dalyku“.

4.23 Dėl abiejų pasiūlymų 43 ir 58 straipsniais nustatomų alternatyvių pasiūlymų – EESRK mano, kad, užuot leidus alternatyvius pasiūlymus teikti tik aiškiai nurodytais atvejais, tiksliau būtų konkursuose visada leisti pateikti alternatyvius pasiūlymus, išskyrus atvejus, kai tai būtų aiškiai uždrausta, kadangi taip būtų labiau skatinamos ir gerinamos inovacijos pirkimų srityje.

4.24 Kaip pažymėta nuomonėje INT/570, EESRK yra už tai, kad viešieji pirkimai būtų vykdomi vienodomis konkurencinėmis sąlygomis ir kad MVĮ būtų „užtikrinta tinkama viešųjų pirkimų sutarčių dalis“, tačiau nepritaria MVĮ skirtų pozityviosios diskriminacijos priemonių taikymui visų pirma todėl, kad tai gali paskatinti kurti dirbtinius darinius, taigi, ir sudaryti sąlygas korupcijai. Tačiau galimas sutarčių dalijimas į dalis, kai tai praktiškai naudinga, kaip numatyta abiejų pasiūlymų 44 ir 59 straipsniuose, yra teigiamas žingsnis, nes MVĮ suteikiamos aiškesnės ir labiau prieinamos galimybės.

4.25 Vis tik reikėtų nustatyti aiškias sutarčių dalijimo į dalis taisykles siekiant užtikrinti, kad visi skirtingų sutarties dalių konkursus laimėję dalyviai laikytųsi socialinių ir aplinkosaugos standartų ir vengtų nesąžiningos konkurencijos tarp įmonių. EESRK mano, kad perkančiosioms organizacijoms nustatytas reikalavimas pagrįsti savo sprendimą neskirstyti sutarčių į

dalis yra nepraktiškas ir neatitinka tikslo supaprastinti pirkimų procedūras. EESRK taip pat mano, kad sutarties dalių, kurios gali būti pasiūlytos arba skirtos, skaičiaus ribojimo taisyklė yra nepagrįstai sudėtinga ir todėl būtų geriau ją išbraukti iš pasiūlymo.

4.26 Kalbant apie pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų 55 straipsnio 3 dalimi nustatytus atmetimo pagrindus, teigiamas aspektas yra tas, kad perkančiosios organizacijos gali neleisti dalyvauti sutartyse dalyviams, kurie nesilaiko Sąjungos socialinės, darbo ar aplinkos srities teisės aktuose arba XI priede išvardytuose tarptautinės socialinės ir aplinkos teisės aktuose nustatytų įsipareigojimų. Tačiau taip pat reikėtų aiškiai nurodyti – kadangi savaime suprantama, kad taip turėtų būti, – kad dalyviams taip pat gali būti neleidžiama dalyvauti, jei nesilaiko atitinkamos valstybės narės nacionalinių socialinės, darbo arba aplinkos srities teisės aktų ir kolektyvinių sutarčių, galiojančių ten, kur vykdomas darbas, teikiamos paslaugos arba vykdomas tiekimas. Bet kuriuo atveju EESRK mano, kad atmetimas dėl tokių priežasčių turėtų būti privalomas.

4.27 Priešingu atveju įsipareigojimai, kurių nesilaikant gali būti atimama teisė dalyvauti, būtų toliau nustatomi remiantis per daug bendrais ir nepakankamai konkrečiais kriterijais, panašiais į išvardytus minėtose pasiūlymo XI priedo nuostatose arba dabartiniuose Sąjungos teisės aktuose.

4.28 EESRK nuomonėje INT/570 taip pat buvo nurodyta, kad 1949 m. priimta TDO konvencija Nr. 94 dėl išlygų dėl darbo (Viešųjų pirkimų sutartys) šiuo metu yra privaloma dešimtyje ES valstybių narių, o kitos valstybės narės, įskaitant Airiją, sudarydamos viešųjų pirkimų sutartis šią konvenciją taiko savanoriškai. EESRK atkreipia dėmesį į šioje konvencijoje nustatytus principus ir siūlo skatinti valstybes nares ratifikuoti konvenciją ir laikytis jos principų.

4.29 Kalbant apie socialinių ir aplinkos apsaugos įsipareigojimų vykdymo patikrinimą, pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų 57 straipsnio 1 dalyje reikėtų numatyti reikalavimą, kad suinteresuotosios šalys kaip pirminį įsipareigojimų vykdymo įrodymą pateiktų deklaraciją, patvirtinančią, kad jos vykdo visus minėtus socialinius ir aplinkos apsaugos įsipareigojimus, ir tai padėtų sudaryti palankesnes sąlygas įmonėms (visų pirma MVĮ) laikytis minėtų reikalavimų nepa didinant biurokratinės naštos.

4.30 Šiuo tikslu, kaip buvo nurodyta ankstesnėje EESRK nuomonėje INT/570, pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų 57 straipsnyje dalyviams reikia aiškiai įpareigoti patvirtinti, kad „jie laikosi atitinkamoje valstybėje taikomų teisės aktų, susijusių su neigalių asmenų integracija į darbo rinką, pavyzdžiui, prievolės įdarbinti konkretų skaičių arba procentą neigalių asmenų šalyse, kuriose nustatyta tokia teisinė prievolė“. Žinoma, to nebūtų reikalaujama šalyse, kuriose tokia prievolė nenustatyta.

4.31 Minėtoje nuomonėje taip pat buvo nurodyta, kad valdžios institucijos, sudarydamos sutartis su subjektais, kurie nesilaiko galiojančių teisės aktų, pažeistų Europos ir nacionalinius teisės aktus. Be to, tokiu atveju įmonės, kurios vykdo šią teisinę prievolę, būtų diskriminuojamos ir su jomis būtų nesąžiningai elgiamasi ir būtų suteikiamas nepagrįstas pranašumas tiems, kurie nevykdo tokios prievolės, o tai galėtų netgi paskatinti nesąžiningą prievolės nevykdančių įmonių konkurenciją su jas iš tiesų vykdančiomis.

4.32 EESRK palankiai vertina tai, kad ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo atrinkimo kriterijai ir toliau siejami su sutarties dalyku, nors ši sąsaja turėtų tapti šiek tiek lankstesne, kad geriau apimtų socialinius ir aplinkosaugos kriterijus, numatytus strategijoje „Europa 2020“, ir su tvaraus augimo plėtojimu įsipareigojimus.

4.33 EESRK mano, kad abiejuose direktyvų pasiūlymuose (66 ir 76 straipsniuose) toliau dominuoja ir pernelyg stropiai taikomi „mažiausių sąnaudų“ arba „mažiausios kainos“ skyrimo kriterijai. Savo ankstesnėje nuomonėje EESRK teigė, kad šis pernelyg stropus taikymas trukdo diegti inovacijas ir siekti geresnės kokybės ir geresnio kokybės ir kainos santykio atsižvelgiant į strategijos „Europa 2020“ reikalavimus, ir jis nebūtinai užtikrina didesnę vertę. Todėl mažiausios kainos kriterijus visada turėtų būti taikomas kaip išimtis, o ne taisyklė.

4.34 Todėl, siekiant įvertinti naudingiausio pasiūlymo tvarumą ekonominiu, taip pat aplinkosaugos ir socialiniu požiūriu, dažniau turi būti taikomas „ekonomiškai naudingiausio“ pasiūlymo kriterijus, kad būtų sudarytos sąlygos taikant skyrimo kriterijus taip pat visapusiškai, kūrybiškai ir be suvaržymų atsižvelgti į šiuos aspektus, plačiau pripažįstant šio kriterijaus sąsają su sutarties dalyku ir jo pasvertą vertę, palyginti su kitais kriterijais.

4.35 Konkrečiai, su sutarties dalyku susijusiems kriterijams, kurie gali būti taikomi ekonomiškai naudingiausiam pasiūlymui nustatyti, turi būti aiškiai priskirtos (abiejų pasiūlymų 66 straipsnio 2 dalyje ir 76 straipsnio 2 dalyje) „tokios darbo sąlygų ypatybės, kuriomis siekiama apsaugoti sutartį įgyvendinti paskirtų darbuotojų sveikatą arba skatinti nepalankioje padėtyje esančių arba neigalių asmenų socialinę integraciją“, atsižvelgiant į tai, kad tai numatyta pasiūlymų dėl direktyvų dėl viešųjų pirkimų konstatuojamosiose dalyse (atitinkamai 41 ir 47), tačiau vėliau tekste apie tai neužsimenama.

4.36 Direktyvoje nustatyta produktų, paslaugų arba darbų gyvavimo ciklo sąnaudų sąvoka taip pat yra tinkama. Bet kuriuo atveju į pasiūlymų 67 ir 77 straipsniuose apibrėžtas gyvavimo ciklo sąnaudas taip pat turėtų būti įskaičiuojamos atitinkamos socialinės išlaidos. Gyvavimo ciklo sąnaudų apskaičiavimo metodiką turi pateikti perkančioji organizacija, ji turi tikti MVĮ.

4.37 Perkančiosios organizacijos turi ypač kruopščiai vertinti pasiūlymus, kurių kaina atsižvelgiant į darbus, tiekiamas prekes arba teikiamas paslaugas yra neįprastai maža, ir tinkamai iširti tokius atvejus. EESRK jau anksčiau pažymėjo, kad perkančiosios organizacijos turėtų būti įpareigos prašyti paaiškinti siūlomą kainą, kai pasiūlymo kaina yra gerokai mažesnė nei kitų konkurso dalyvių siūloma kaina. Jeigu konkurso dalyvis negali pateikti pakankamai išsamaus paaiškinimo, perkančioji organizacija turi turėti teisę atmesti pasiūlymą. EESRK palankiai vertina tai, kad pagal pasiūlymų 69 straipsnio 4 dalį ir 79 straipsnio 4 dalį perkančiosios organizacijos privalo atmesti pasiūlymą, kai jis neatitinka Sąjungos socialinės ir darbo arba aplinkos apsaugos srities teisės aktuose nustatytų įpareigojimų, tačiau mano, kad nereikėtų apsiriboti Sąjungos arba atitinkamai pasiūlymų XI ir XIV prieduose nurodytais teisės aktais, bet įtraukti ir šiose srityse galiojančius nacionalinius teisės aktus.

4.38 EESRK mano, kad turi būti griežtinamos nuostatos dėl subrangos. Dėl daugybės subrangos lygių yra sunku užtikrinti kolektyvinių sutarčių vykdymą, darbo sąlygų ir sveikatos bei saugos procedūrų laikymąsi. Valdžios institucijoms turėtų būti suteikta didesnė veiksmų laisvė, kad jos galėtų siekti, kad vykdant sutartis būtų įgyvendinami socialiniai, aplinkosaugos ir kokybės tikslai. Visa su pagrindiniais subrangovais susijusi informacija turėtų būti pateikiama prieš skiriant sutartį, o valdžios institucija turėtų konkrečiai nurodyti visų subjektų pareigas ir įsipareigojimus, kad būtų užtikrinta veiksminga sutarties stebėseną ir kontrolė. Reikėtų sukurti mechanizmus, kurie leistų valdžios institucijoms vetuoti ir atmesti tam tikrus subrangovus, jeigu kyla abejonių. Savo ruožtu reikia kruopščiai stebėti subrangos taisyklių laikymąsi, nes dėl perkančiosios organizacijos teisės reikiamus mokėjimus pervesti tiesiogiai subrangovui gali kilti daugiau problemų įmonėms ir pačioms perkančiosioms organizacijoms.

4.39 EESRK pasisako už tai, kad paslaugos ir toliau būtų skirstomos į A ir B paslaugas, jeigu bus išsaugotas teisinis tikrumas ir numatyta tarptautinių sutarčių dėl B paslaugų išplėtimo galimybė. Jau nuomonėje INT/570 Komitetas rekomendavo Komisijai periodiškai peržiūrėti B paslaugų sąrašą ir išanalizuoti, ar kai kurios iš B paslaugų negalėtų suteikiant pranašumą būti priskirtos A paslaugoms. Bet kuriuo atveju EESRK reiškia susirūpinimą dėl įvairių viešųjų paslaugų sutarčių, anksčiau buvusių B paslaugų sąrašė, o dabar išbrauktų iš XVI ir XVII priedų ir, atitinkamai, iš pasiūlymų. Minėtuose prieduose išvardytos paslaugos, kurių atveju taikoma abiejų pasiūlymų 74–76 ar 84–86 straipsniais nustatyta procedūra.

4.40 Nuorodą į religines paslaugas ir profesinių sąjungų teikiamas paslaugas, kuri šiuo metu yra pasiūlymų XVI ir XVII prieduose, reikėtų išbraukti.

4.41 Nepaisant to, Komitetas palankiai vertina tai, kad socialinėms ir kitoms specialioms paslaugoms taikoma supaprastinta procedūra, padidintos vertės ribos ir valstybėms narėms suteikiama didesnė veiksmų laisvė naudoti atitinkamas procedūras,

kadangi būtent asmeninių paslaugų atveju taikoma procedūrinė teisė turi padėti suderinti pirminėje teisėje įtvirtintus konkurencijos principus su socialinės teisės reikalavimais.

4.42 Dėl direktyvoje nustatytų valdymo taisyklių – EESRK mano, kad numatyta per daug priemonių, kurias praktiškai taikyti sudėtinga ir dėl kurių išties geri ketinimai gali likti neįgyvendinti.

4.43 Bet kuriuo atveju, kalbant apie abiejų pasiūlymų 84 ir 93 straipsniais nustatytą viešąją priežiūrą ir su ja susijusią metinę ataskaitą, svarbu, kad šioje metinėje ataskaitoje taip pat būtų pateikiamas metinis pasiūlytų kainų ir faktinių jau įvykdytų sutarčių sąnaudų palyginimas, taip pat nurodoma užsienio tiekėjams Europos zonoje perkančiųjų organizacijų per metus skirtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis.

4.44 EESRK kelia nerimą tai, kad Europos Komisija iš dabartinės direktyvos išbraukė 27 straipsnį dėl darbo vietų ir darbo sąlygų apsaugos ir aplinkos apsaugos užtikrinimo. Abiejų pasiūlymų 87 ir 96 straipsniuose numatytos atitinkamos nuostatos, bet jos šiuo svarbiu klausimu yra gerokai sušvelnintos. Reikia atkurti visą dabartinio 27 straipsnio tekstą. Jis taip pat turėtų būti taikomas subrangovams ir visai tiekimo grandinei.

5. Direktyvos dėl koncesijos sutarčių skyrimo pasiūlymas – COM(2011) 897 final

5.1 Pasiūlymu dėl direktyvos dėl koncesijos sutarčių skyrimo reguliuojami subjekto, kuris paprastai priklauso viešajam sektoriui, ir įmonės, kuri dažnai yra privati, partnerystės susitarimai, kuriuos vykdant privati įmonė prisiima veiklos riziką, susijusią su infrastruktūros (pavyzdžiui, uostų, vandens tiekimo, automobilių stovėjimo aikštelių ir mokamų kelių ir pan.) priežiūra ir vystymu arba visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimu (energijos tiekimas, sveikatos priežiūra, vandens tiekimas ir valymas, šiukšlių išvežimas ir pan.). Pasiūlymas apima visas koncesijos sutartis, ir darbų, ir paslaugų, bet nepakankamai jas atskiria, kadangi kalbama tik apie darbų ir viešųjų paslaugų koncesijas apskritai, bet neatsižvelgiama į specifinį bendrus interesus tenkinančių paslaugų koncesijų pobūdį. Šios koncesijos nėra nei „rinkos“, nei „pirkiniai“, bet pavedimo valdyti bendrus interesus tenkinančias paslaugas būdas ir dažnai – papildoma naujos bendrus interesus tenkinančių paslaugų, sprendimą dėl kurių priėmė valdžios institucijos, teikimo veiklos finansavimo priemonė.

5.2 EESRK pastebi, kad vis dar išlieka daug abejonių dėl poreikio priimti ES direktyvą dėl koncesijos sutarčių skyrimo ir primena 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl viešųjų pirkimų modernizavimo (2011/2048 (INI)), kurioje ši institucija teigė, kad „teisės akto dėl paslaugų koncesijų pasiūlymas pasiteisintų tik tuo atveju, jei jis padėtų pašalinti vidaus

rinkos veikimo iškraipymus; pabrėžia, kad iki šiol nebuvo nustatytas nė vienas tokio pobūdžio iškraipymas“. Prieš toliau plėtojant šiuos pasiūlymus, EESRK ragina atlikti dar vieną išsamesnį ir visapusišką poveikio vertinimą. EESRK laikosi nuomonės, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje išaiškinta Sutartyje nustatytų vienodų sąlygų, nediskriminavimo ir skaidrumo principų taikymo skiriant koncesijos sutartis tvarka. Kaip aiškiai nurodė Teisingumo Teismas, šie principai taikomi skiriant koncesijas visų rūšių tarptautinės svarbos paslaugoms, įskaitant bendrus interesus tenkinančias paslaugas.

5.3 Nepaisant to, kad Direktyvoje 2004/18/EB koncesijos laikomos tokio paties pobūdžio sutartimis, kaip ir viešųjų pirkimų sutartys, išskyrus tai, kad už atliktus darbus arba suteiktas paslaugas atlyginama tik teise naudotis darbo rezultatais arba paslauga arba tokia teise kartu su mokėjimu, EESRK pažymi, kad koncesijos iš esmės skiriasi nuo viešųjų pirkimų sutarčių, kadangi koncesininkas privalo prisiimti esminę su paslauga, kuri turi būti teikiama, susijusią veiklos riziką ir yra neapsaugotas nuo pokyčių rinkoje. Taip pat yra ir tam tikrų koncesijų, pavyzdžiui, vadinamojo „šešėlinio“ arba „paslėpto“ mokėjimo atveju, kai perkančioji organizacija koncesininkui moka atsižvelgdama į tai, kaip dažnai vartotojai naudojami paslaugomis. Todėl konkrečiai viešųjų pirkimų sutarčių skyrimui sukurtos taisyklės netinka koncesijų skyrimui ir gali netgi atgrasyti valdžios institucijas ir ūkio subjektus nuo tokio pobūdžio sutarčių sudarymo.

5.4 EESRK atkreipia dėmesį į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 14 straipsnį dėl bendrus ekonominius interesus tenkinančių paslaugų, kuriame nustatyta, kad „nepažeisdamos Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio ir šios Sutarties 93, 106 ir 107 straipsnių ir atsižvelgdamos į tai, kokią vietą tarp Sąjungos bendrųjų vertybių užima bendrus ekonominius interesus tenkinančios paslaugos ir koks yra jų vaidmuo skatinant socialinę ir teritorinę sanglaudą, Sąjunga ir valstybės narės pagal savo atitinkamus įgaliojimus ir Sutarčių taikymo sritį rūpinasi, kad tokios paslaugos būtų pagrįstos principais ir sąlygomis, ypač ekonominėmis ir finansinėmis, kurios leistų joms atlikti savo užduotis“.

5.5 EESRK mano, kad visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms dažnai taikomos konkrečios ES ir nacionalinės taisyklės, kurių tikslas – užtikrinti jų prieinamumą, įperkamumą ir kokybę, kartu garantuojant vienodas sąlygas ir visuotinį prieinamumą, vartotojų saugumą ir teises, ir šios taisyklės turėtų būti įtvirtintos ir užtikrintos šiuo pasiūlymu. Laikantis prie Lisabonos sutarties pridėdamo Protokolo dėl bendrus interesus tenkinančių paslaugų, nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos ir toliau turi turėti didelę veiksmų laisvę priimti sprendimus dėl tokių paslaugų organizavimo būdų ir teikimo ir nustatyti šių paslaugų ypatybes, įskaitant su paslaugų kokybe ar kaina susijusias sąlygas, kad jomis būtų siekiama jų bendrą interesą atitinkančių tikslų. Minėtoms valdžios institucijoms taip pat reikia

suteikti galimybę savarankiškai nustatyti, jų manymu, tinkamiausius su sutarties dalyku susijusius socialinius, aplinkosaugos ir kokybės kriterijus, taikomus skiriant sutartį. Valdžios institucijos jokiū būdu neturėtų būti verčiamos prieš savo valią arba nuomonę liberalizuoti visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą arba dėl jų sudaryti rangos sutartis. EESRK prašo neužmiršti, kad konkurencijos taisyklės ir vidaus rinka turi galioti ir įmonėms, kurioms pavesta valdyti bendrus interesus tenkinančias paslaugas laikantis SESV 106 straipsnio, t. y. tiek, kiek minėtų taisyklių laikymasis netrukdo, dėl teisinių ar praktinių priežasčių, atlikti jiems patikėtą konkrečią užduotį.

5.6 Valdžios institucijoms turėtų būti pajėgios bendradarbiauti, kad atliktų joms paskirtas bendrus interesus atitinkančias užduotis tam naudodamos nuosavus administracinius, techninius ir kitus išteklius, ir jos neprivalo prašyti jų pačių struktūrai nepriklausančių išorės subjektų pagalbos. Tokie susitarimai negali būti laikomi koncesijomis ir todėl, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, pasiūlyme dėl direktyvos dėl koncesijų reikia aiškiai nurodyti, kad jie nepatenka į jos taikymo sritį. Taip pat siūlomos taisyklės neturėtų būti taikomos tam tikroms koncesijoms, suteikiamoms su perkančiaisiais subjektais susijusioms įmonėms, kurių pagrindinė veikla – teikti paslaugas grupei, kuriai jos priklauso, arba koncesijoms, kurias perkantysis subjektas suteikia bendrajai įmonei, sukurtai keleto perkančiųjų organizacijų siekiant vykdyti šioje direktyvoje numatytą veiklą (pavyzdžiui, vandens tiekimo arba uosto paslaugas) ir kuriai perkantysis subjektas priklauso.

5.7 Valdžios institucijos turi teisingai pasirinkti vykdyti viešųjų pirkimų sutartis *in-house* (savo jėgomis) arba bendradarbiaudamos su kitomis valdžios institucijomis, kaip pripažįstama Europos Sutartyse ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje, ir laikytis skaidrumo principų.

5.8 Atitinkamai, kalbant apie susijusioms įmonėms suteikiamas koncesijas, reikia taikyti griežtas taisykles, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui šia sistema ir kad suteikimo procedūra būtų skaidri.

5.9 Vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, privalomi su bendru interesu susiję reikalavimai, taikomi azartinių lošimų sektoriui, kuriais remiantis valstybės narės gali taikyti viešajai tvarkai ir vartotojams apsaugoti skirtas priemones, gali pateisinti koncesijų skyrimui taikomų Sutarčių principų apribojimus. Todėl yra tikslinga iš šios direktyvos taikymo srities išbraukti azartinių lošimų veiklos koncesijos sutartis, skiriamas ūkio subjektui remiantis išimtinė teise, kurią minėtam ūkio subjektui suteikia galiojanti nacionalinė teisė arba administracinis aktas atsižvelgiant į Sutartį ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus, kadangi tokia išimtinė teisė

užkirstų kelią konkuravimui skiriant šią koncesiją. Todėl EESRK mano, kad į pasiūlymo 8 straipsnio 5 dalį, skirtą šios direktyvos taikymo išimtims tam tikrų paslaugų koncesijų atveju, reikėtų įtraukti „azartinių lošimų veiklą, apimančią lažybas dėl piniginių sumų azartiniuose lošimuose, įskaitant loterijas ir lažybų operacijas“.

5.10 Pasiūlyme dėl direktyvos tokius aspektus kaip koncesijų apibrėžtis, rizikos perkėlimas privatiems ūkio subjektams arba koncesijos keitimas jos galiojimo laikotarpiu ir jos nutraukimas reikia apibrėžti taip, kad tai netaptų kliūtimi šių sutarčių finansavimui ir plėtojimui, kadangi atsižvelgiant į dabartinius viešųjų investicijų koregavimo ir apribojimo planus, kuriuos tenka įgyvendinti valstybėms narėms, jos gali tapti išties svarbiais būdais užimtumui atgaivinti ir darbo vietoms kurti.

5.11 Numatyti koncesijos sutarčių vertės apskaičiavimo metodai turėtų būti supaprastinti ir racionalizuoti siekiant užtikrinti didesnę teisinę tikrumą. Nors darbų koncesijų vertės apskaičiavimo metodas yra gerai žinomas ir įprastas, EESRK mano, kad visų rūšių koncesijų vertei apskaičiuoti turėtų būti taikomas vienas metodas. Šiomis aplinkybėmis EESRK ragina nustatyti metodą, kuris būtų grindžiamas numatoma koncesininko apyvarta (atskaičius mokesčius) per visą tos konkrečios koncesijos galiojimo laikotarpį, kartu atsižvelgiant ir į darbų kainą, ir į apskaičiuotąją jiems atlikti reikalingų prekių kainą pirkimo procedūros metu.

5.12 Siekiant padidinti dalyvaujančių įmonių konfidencialumą, siūloma direktyvoje numatyti, jog perkančiosios organizacijos privalo atsakyti, jei nesilaiko šių įsipareigojimų.

2012 m. balandžio 26 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON

PRIEDAS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Nuomonės

I. Toliau pateikiami diskusijų metu atmetimi pakeitimai, už kuriuos buvo atiduota ne mažiau kaip 1/4 balsų: (DTT 39 straipsnio 2 punktą):

4.21 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„Kalbant apie abiejų pasiūlymų 41 ir 55 straipsniuose ir atitinkamai tam pačiam klausimui skirtose 28 ir 36 konstatuojamosiose dalyse nurodytą ženklinių taisyklės nėra visiškai nuoseklios, nes 28 ir 36 konstatuojamosiose dalyse nurodomos „perkančiosios organizacijos, norinčios pirkti darbus, prekes ar paslaugas, turinčias konkrečių aplinkosauginių, socialinių ar kitų savybių ...“, tačiau toliau kalbant apie suinteresuotuosius subjektus paminimos tik aplinkosaugos, bet ne socialinės organizacijos, kurias taip pat reikėtų nurodyti. Tą patį galima pasakyti apie 41 straipsnio 1 dalies c punkto ir 55 straipsnio 1 dalies c punkto tekstą, kuriame socialinės organizacijos ir vel nėra paminėtos. Mes manome, kad jei direktyvose būtų numatyta galimybė reikalauti konkretaus aplinkosauginio, socialinio ar kitokio ženklinimo, nepaisant jo naudojimui nustatytų išankstinių sąlygų, viešiesiems pirkimams galėtų būti sudarytos didelės kliūtys, nes mažėtų konkurencija, o įmonėms didėtų našta ir sąnaudos.“

Paiškinimas

Savaime suprantama.

Balsavimo rezultatai

Už	77
Prieš	99
Susilaikė	20

4.26 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„Kalbant apie pasiūlymo dėl direktyvos dėl viešųjų pirkimų 55 straipsnio 3 dalimi nustatytus atmetimo pagrindus, teigiama yra tai, kad perkančiosios organizacijos gali neleisti dalyvauti sutartyse dalyviams, kurie nesilaiko Sąjungos socialinės, darbo ar aplinkos srities teisės aktuose arba XI priede išvardytuose tarptautinės socialinės ir aplinkos teisės aktuose nustatytų įpareigojimų. Tačiau taip pat reikėtų aiškiai nurodyti – kadangi savaime suprantama, kad taip turėtų būti, – kad dalyviams taip pat gali būti neleidžiama dalyvauti, jei nesilaiko atitinkamos valstybės narės nacionalinių socialinės, darbo arba aplinkos srities teisės aktų ir kolektyvinių sutarčių, galiojančių ten, kur vykdomas darbas, teikiamos paslaugos arba vykdomas tiekimas. Bet kuriuo atveju EESRK mano, kad atmetimas dėl tokių priešasčių turėtų būti privalomas.“

Paiškinimas

Norint užtikrinti procedūros teisingumą pakanka, kad būtų laikomasi atitinkamų valstybių narių nacionalinės teisės aktų socialinėje, darbo ir aplinkosaugos srityse, nes jie apima ir galiojančias bendras kolektyvines sutartis. Formuluoant „kolektyvinės sutartys, galiojančios ten, kur vykdomas darbas, teikiamos paslaugos arba vykdomas tiekimas“ yra dviprasmiška ir gali būti suprantama labai plačiai. Vienos įmonės darbdavių ir darbuotojų kolektyvinės sutartys galioja tik jiems, todėl už įmonės ribų yra neaktualios.

Šiuo klausimu nuomonė nėra nuosekli. INT skyrius šią nuostatą dėl kolektyvinių sutarčių siūlė pateikdamas atskirą pakeitimą: į jį 4.38 punkte į atsižvelgta nebuvo, tačiau buvo atsižvelgta 4.26 ir 1.11 punktuose.

Balsavimo rezultatai

Už	78
Prieš	110
Susilaikė	16

4.32 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„EESRK palankiai vertina tai, kad ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo atrinkimo kriterijai ir toliau siejami su sutarties dalyku, nors ši sąsaja turėtų tapti šiek tiek lankstesnė, kad geriau apimtų socialinius ir aplinkosaugos kriterijus, numatytus strategijoje „Europa 2020“, ir su tvaraus augimo plėtojimu įsipareigojimus. Socialiniai ar aplinkosauginiai kriterijai gali būti įtraukti tik tuo atveju, jei jie tiesiogiai susiję su sutarties dalyku ir šiuo požiūriu galima prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimo.“

Paiškinimas

Norint užtikrinti skaidrumą ir kad nebūtų priimami subjektyvūs sprendimai, labai svarbu išlaikyti tiesioginį ryšį tarp konkursinių pasiūlymų vertinimo kriterijų ir sutarties dalyko.

Balsavimo rezultatai

Už	78
Prieš	116
Susilaikė	13

4.35 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„Konkrečiai, su sutarties dalyku susijusiems kriterijams, kurie gali būti taikomi ekonomiškai naudingiausiame pasiūlymū nustatyti, turi būti aiškiai priskirtos (abių pasiūlymų 66 straipsnio 2 dalyje ir 76 straipsnio 2 dalyje) tokios darbo sąlygų ypatybės, kuriomis siekiama apsaugoti sutartį įgyvendinti paskirtų darbuotojų sveikatą arba skatinti nepalankioje padėtyje esančių arba neįgalų asmenų socialinę integraciją“, atsižvelgiant į tai, kad tai numatyta pasiūlymų dėl direktyvų dėl viešųjų pirkimų konsultuojamosiose dalyse (atitinkamai 41 ir 47), tačiau vėliau tekste apie tai neužsiminama.“

Paiškinimas

Kadangi dabartiniai sveikatą, saugą ir neįgalųjų socialinę įtrauktį reglamentuojantys teisės aktai įmonėms yra privalomi, šiuos kriterijus įtraukti kaip sutarties skyrimo kriterijus nėra tikslinga.

Balsavimo rezultatai

Už	81
Prieš	119
Susilaikė	7

4.38 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„4.38 EESRK mano, kad nuostatos dėl subrangos turi būti griežtinamos. Dėl daugybės subrangos lygių yra sunku užtikrinti kolektyvinių sutarčių vykdymą, darbo sąlygų ir sveikatos bei saugos procedūrų laikymąsi. Valdžios institucijoms turėtų būti suteikta didesnė veiksmų laisvė, kad galėtų siekti, kad vykdant sutartis būtų įgyvendinami socialiniai, aplinkosaugos ir kokybės tikslai. Visa su pagrindiniais subrangovais susijusi informacija turėtų būti pateikiama prieš skiriant sutartį, o valdžios institucija turėtų konkrečiai nurodyti visų subjektų atsakomybę ir pareigas, kad būtų užtikrinta veiksminga sutarties stebėseną ir kontrolė. Reikėtų sukurti mechanizmus, kurie leistų valdžios institucijoms vetuoti ir atmesti tam tikrus subrangovus, jeigu kyla abejonų. Savo ruožtu reikia kruopščiai stebėti subrangos taisyklių laikymąsi, nes dėl perkančiosios organizacijos teisės mokėtinus mokėjimus pervesti tiesiogiai subrangovui gali kilti daugiau problemų įmonėms ir pačioms perkančiosioms organizacijoms. Viešiesiems pirkimams taikomais ES teisės aktais neturi būti reguliuojami su sutarčių vykdymu susiję klausimai.“

Paiškinimas

Viešiesiems pirkimams taikomais ES teisės aktais neturi būti reguliuojami su sutarčių vykdymu susiję klausimai, kadangi pastarieji turi būti sprendžiami nacionaliniu lygmeniu. Be to, viešųjų pirkimų teisės aktuose neturėtų būti numatytos subrangai taikomos nuostatos.

Balsavimo rezultatai

Už	80
Prieš	114
Susilaikė	21

1.15 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

~~„EESRK mano, kad nuostatos dėl subrangos turi būti griežtinamos. Dėl daugybės subrangos lygių yra sunku užtikrinti kolektyvinių sutarčių vykdymą, darbo sąlygų ir sveikatos bei saugos procedūrų laikymąsi. Valdžios institucijoms turėtų būti suteikta didesnė veiksmų laisvė, kad galėtų siekti, kad vykdančios sutartis būtų įgyvendinami socialiniai, aplinkosaugos ir kokybės tikslai. Visa su pagrindiniais subrangovais susijusi informacija turėtų būti pateikiama prieš skiriant sutartį, o valdžios institucija turėtų konkrečiai nurodyti visų subjektų atsakomybę ir pareigas, kad būtų užtikrinta veiksminga sutarties stebėseną ir kontrolę. Turėtų būti sukurti mechanizmai, kurie leistų valdžios institucijoms vetuoti ir atmesti tam tikrus subrangovus, jeigu kyla pagrįstų abejonių. Viešiesiems pirkimams taikomais ES teisės aktais neturi būti reguliuojami su sutarčių vykdymu susiję klausimai.“~~

Paiškinimas

Viešiesiems pirkimams taikomais ES teisės aktais neturi būti reguliuojami su sutarčių vykdymu susiję klausimai, kadangi pastarieji turi būti sprendžiami nacionaliniu lygmeniu. Be to, viešųjų pirkimų teisės aktuose neturėtų būti numatytos subrangai taikomos nuostatos.

Balsavimo rezultatai

Už	80
Prieš	114
Susilaikė	21

II. Šis skyriaus nuomonės punktas buvo pakeistas asamblėjai priėmus jo pakeitimą, bet už jį buvo atiduota daugiau kaip 1/4 balsų (Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnio 4 dalis);

5.8 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

~~„Atitinkamai, kalbant apie susijusioms įmonėms suteikiamas koncesijas, reikia taikyti griežtas taisykles, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui šia sistema siekiant iš rinkos pašalinti koncesijos sutartis, kurios turėtų būti skiriamos laisvai konkuruojant.“~~

Balsavimo rezultatai:

Už	126
Prieš	71
Susilaikė	22